

Diversi Tractatus

Coloniae Agrippinae, 1629

Disputatio IX. An oratio, & ieiunium necessariò prærequirantur in
adiurante dæmones, vt eos expellat?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61359](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61359)

derent omne miraculorum genus se posse perficere, & firmissimè se facturos esse sperarent: quod necessarium fuit, ne temerè se ingerentes rerum mirabilium patratiōi, si euentus deesset, ludibrio exponerentur ipsi, & eorum doctrina, & statim sequebatur miraculorum gratia.

Itaque fidei donum non semper comitatur miraculorum gratiam: ut patet in eiectione dæmonū facta ab exorcistis nostris: comitatur autem copiosam gratiam, qualis erat in Apollolis, & postea, se d rard in hominibus insignis sanctitatis: & in his deficiente fide, deficiebat miraculorū gratia: quia annexæ erant, in copia illa eorum potestate: at in alijs, in quibus non est ita copiosa potestas nō est necesse adesse fidem, quæ donum est.

28

Ad tertium quidam moderni nequaquam patiuntur illud testimoniū de fide, quæ est gratia gratis data intelligi debere: ne videantur conuenire cum Calvinistis fingentibus, nescio quā monstruosam fidē, per quam (aiūt) iustificamur. Nos verò, eorum fidem fictam detestantes, nō formidamus præfatum testimoniū, de fide, quæ gratia est, & valdè conducit ad miracula faciendā intelligere cum Chrylostomo, Euthymio, & Theophylacto, ac Abulensi, super caput 17. Matth. questio, 165. & certè locus vix explicabilis est de fide, virtute. Multos enim nouimus aut legimus ingenti, & ardenti fide ornatos, nullum tam è miraculū patrassē:

Chrysof.
Euch.
Theoph.
Abul.

ergo termo Christi Domini, eò in loco, non est intelligendus de fide virtute. Sed quidquid de hoc sit, respond. ad argument. vtramque fidem valdè conducere ad dæmones eijciendos, & alia mirabilia, quæ excedunt humanas vires, patranda, ut nos latè deduximus superius, & ob id valdè ad isthæc opera perficienda à Christo Domino commendari: at verò nō inde inferitur sine ea dæmones abigi nō posse. Sac enim est gratia miraculorum pollere: ad hanc enim potestas eijciendi dæmonia reducitur, ut superius doctui.

DISPUTATIO IX.

An oratio, & ieiunium necessariū præquirantur in adiurante dæmones, ut eos expellantur?

ET pars affirmatiua videtur colligi ex Matthæi 17. & Marci 9. vbi Apostolis seiscitantibus quare non potuerint dæmoniacum puerum liberare, respondit Christus: Hoc genus dæmoniorum in nullo potest exire, nisi in oratione, & ieiunio. Quod testimonium de omni genere dæmoniorum explicant Athanasius lib. de virginitate, Chryostomus, & Euthymias, & D Thom. super caput. 7. Matth. In oppositum est. Nam fides benè potest haberi sine oratione, & ieiunio: ergo, & cæt. Confirmatur: nam multa dæmonia expulerunt Apostoli sine præuio ieiunio Marci. 9. & Luca. 10. Tertio.

1
Matt.
Marci.
Athana.
Chrysof.
Euthym.
D. Thom.
Marci.
Luca. 10.
Tertio.

Tertio. Esto Dominus loquatur, non de omni dæmoniorum genere, sed quodam ferocissimo & læuiori, quale erat, quod vexabat puerum relatam in testimonio Matthæi. 17. &

Hierony.
D. Leo.

Marci. 9. vt testantur Hieronymus super Matthaum, & Leo sermone secundo de ieiunio septimi mensis, adhuc tamen videtur falsum, sine ieiunio & oratione adiurantis non posse pelli: quia gratia miraculorum, maximè comitata fidei dono, potens est ad omnia dæmonia profliganda. Et

LUC. 10.

confirmatur, Lucæ. 10. ait Christus Apostolis sine vlla limitatione: Ecce dedi vobis potestatem non super hos, aut illos dæmones, sed super omnem virtutem inimici: & capit. 9. dedit eis potestatem super omnia dæmonia.

2

Assertio 1.

Pro responsione dico primò. Ad omne genus dæmoniorum fugandum valdè conducit oratio, & ieiunium adiurantium conantium per exorcismos dæmones expellere. Probat: Nam ieiunium mentem preparat ad orationem: oratio impetrat fidem, & miraculorum gratiam: que potiora dona sunt ad debellandas aëreas potestates. Qui orans ieiunat

Chrysoft.

(ait Diuus Chrysoftomus) binas possidet alas, quibus ventos ipsos volando prateruchitur: non enim oscitat, neque extenditur, nec torpet orando, sed igne ardentior, & terra superior est: quare terribilis hostis dæmonius redditur. Nihil enim est in homine probè orante potentius. Perlege eundem Chrysoftomum de hac re probè concionantem homilia 59. super caput 17. Mat.

Deinde probatur ratione sumpta ex D. Thom. *question. 6. de potentia, art. 9. in corp.* quanto animus adiurantis magis abstrahitur à sensibilibus, & ad superiora eleuatur, tanto fit magis idoneus ad recipiendam gratiam miraculorum, ad quam potestas abiigendi dæmones reducit: sed per orationem, & ieiunium fit istiusmodi abstractio, & eleuatio, plus quàm per alias virtutes morales: quia per ieiunium à carnalibus, & corporalibus affectionibus abstrahitur, & per orationem, cum sit ascensus mentis in Deum, in superna eleuatur: alię verò virtutes non habent hoc: ergo ieiunium, & oratio præ cæteris virtutibus moralibus conducunt in exorcizantibus ad fugandos dæmones. Maior à nobis supra declarata est in omni gratiarum gratis datarum receptione.

D. Thom.

Secundò dico. Absolutè loquendo sine oratione, & ieiunio possunt exorcizantes dæmonia eijcere. Probat: tur omnibus argumentis factis pro parte negativa huius dubitationis.

3
Assertio 2.

Dico tertio. Est quoddam dæmoniorum genus, quod regulariter non potest eijci, nisi præcedentibus ieiunio, & oratione. Dico, regulariter, quia potestas diuina in operibus miraculosis peragendis, neque ieiunio, neque orationi, aut alijs virtutibus alligata est. Quare omne dæmoniorum genus, aliquando sine oratione, & ieiunio profligari non dubito: quando id Dei prouidentia ordinauerit propter fines, quos ipse scit.

Assertio 3.

Hoc

Matt. 17. Hoc assertum expressè habetur *Matthai 17. & Marci 9.* Quod testimoniū videtur necessario intelligendum de aliquo speciali genere dæmoniorū:

& certè pronome, *Hoc*, id manifestat, Cùm enim discipuli interrogassent Dominum; cur qui alios eiecissent dæmones, hunc fugare non potuissent? Dominus post alia inquit: *Hoc genus dæmoniorum non eicitur, nisi in oratione, & ieiunio:* ac si diceret: quāuis potestate à me accepta, multa dæmonia expuleritis: tamen in hoc dæmoniorum genere non sat est consueta, & ordinaria facultas; quia scilicet, nō ita facilè pellitur, vt cætera. Hæc meo inuocato nomine fugiunt: illud nisi oratione, & ieiunio præcedentibus non exhibet. Ita explicat *Abulensis Matthai 17. questio. 172.* & approbatur communiter à modernis expositio: nam alia de omni dæmoniorum genere vix adaptari potest historię Euangelicæ, & circumstantijs eius. Ex his responderi potest ad argumenta facta initio huius dubij.

4

Sed tamen adhuc animus non quiescit, nisi discutiamus multa quę in prædicto testimonio inuoluuntur. Primum esse aliquod dæmoniorum genus, quod difficilius, quàm cætera ab hominibus molestandis abiguntur. Hoc certo certius est. Tum experientia exorcistarum affirmantium se quosdam dæmones facile profligare, in alijs verò expellendis per multos dies valde laborare: imò quandoque re infecta recedere. Tū

ex testimonio citato id ipsum manifestè apparet in demone, quem Apostoli non potuerunt eicere: cùm quàmplurimos alios expulissent.

Secundum scitis dignum, qui sint illi, qui difficilius eicientur; ad quos fugandos adiuratores ieiunio, & oratione muniri necesse est? Quidam aiunt eos difficilius pelli, qui superiorum ordinum sunt; eo quod maiores vires possident: sicut in humanis difficilius à ciuitate pellitur ferocior inimicus, quàm imbecillissimæ illud: *Dum fortis armatus custodit, a* LUCAS
rrium suum, in pace sunt omnia, que possidet: cùm autem fortior illo superuenerit, vniuersa eius arma auferet, & spolia distribuet, &c. Luca 11. Sed hæc coniectura leuis est. Etenim siue dæmones sint inferioris ordinis, siue superioris, quilibet etiam infimi ordinis, vires habet ad superandum, & subiugandum fortissimos quosque homines: ergo parum retulerit ad difficilem egressum esse superioris, aut inferioris ordinis. Item dæmones non affligunt oblectos pro quantitate virium dæmoniacarum: quia non permittuntur quantum possunt affligere: aliās omnes homines occidissent; sed modus, & terminus afflictionis ex mensura à Deo permessa sumitur: At fieri potest (& credo fieri) vt plus permittatur aliquando sequi in hominem, dæmoni inferioris ordinis, quàm superioris: ergo non quia aliquis dæmon ad ordinem superiorē pertinet, difficilius pellitur. Sed sepè accidere verosimile est, plus labora

RE EX

re exorcitas in pellèdis quibusdam dæmonijs inferioris ordinis, quàm superioris.

3. Alij afferunt, eos dæmones difficilius expelli, qui nullam, neque tantillam requiem miseris obsessis imperitiuntur. Hi refutatur exemplo illius dæmonis, quem difficile expellendam ait Euangelica historia: & eadem affirmat *Marci*, & *Luca nono*, aliquando relinquere puerum obsessum, ac postea redire. Et eadem historia refutantur illi, qui dicunt eos dæmones difficilius expelli, qui ingressi sunt ob culpam obsessorum. Nam ille puer dæmoniacus cum ab ineunte ætate vexatus fuerit, ut dixit pater eius; verosimile est non ob culpam suam in tam teneris annis dæmonis vexationem sustinuisse.

Alij dicunt, eos dæmones difficilius pelli, qui diutius energumenos vexarunt: sed hi nullo firmo fulcuntur fundamento. Quid enim ad difficilem egressum, diutius inhabitasse hominem? Certè mihi persuadèo; dæmonem hunc, qui vexavit præfatum puerum non minus difficile expellendum à primo die sui ingressus, quàm post multos annos, cum statim illum puerum malè affecterit priuatione auditus, & loquelæ.

6. His, quæ allata sunt, rei huius incertitudo, ac dubietas facilè dignoscitur: nequeo autem negare ex Christi Domini reuelatione certò constare, esse aliquod dæmoniorum genus, quod difficilius pellitur, quàm

cætera. Quod est illud? lunaticum, surdum, ac mutum. Pater pueri nunc lunaticum vocat: nunc surdus, & mutus vocatur, *Matthæi 17*. sic fateatur: *Filius meus lunaticus est: & Marci 9*. *Tuli filium meum habentem spiritum marum*: quod verò idem etiam surdus fuerit, Christi sermo enuntiat: *Surde* (inquit ille) *& mure spiritus precipio tibi, exi ab homine*. Oportet autem obiter notare dæmones dici mutos, ac surdos, non quia non intelligant, quæ dicuntur, aut quia loqui non possint: sed quia efficiant obsessos surdos, ac mutos eos, quos inhabitant. Et lunatici dicuntur, quod certis Lunæ temporibus & decrementis grauius torqueant. Igitur ex Euangelica historia habemus, ea dæmonia, quæ miseros obsessos surdos, ac mutos efficiant, difficilius propulsari à corporibus obsessorum: an verò hi soli sunt, qui difficile expellantur, & an ad eorum expulsionem sit necessarium præcedere orationem, & ieiunium, fateor me ignorare: nec se offerunt principia, vnde possim aliquid certum colligere.

7. Quibus autè de causis dæmones lunatici, muti, ac surdi, & si qui sunt alij, difficile expellantur non est facile diffinire. *Lyranus* in *nonum caput Marci* ait, id prouenire ex viribus præstantioribus horum spirituum lunaticorum, mutorum, ac surdorum. Sed eisdem rationibus impugnetur, quibus illi, qui afferunt dæmones superioris ordinis difficilius profligari. Item virtus diuina, à qua

H dæmo-

Matt. 17.
Maro. 9.

Lyranus.

dæmonia expelluntur, etiam si minima sit, potens est omnes vires, ac robur fortiorum dæmonum; imò totum infernum profligare: ergo difficultas maior excedendi non oritur ex magnis viribus dæmonum, quæ relata ad diuinam virtutem nihil sunt, & nihili æstimantur. Dicit quis: sunt dæmones muti, & surdi; ac proinde, neq; ad interrogata respondere, neque exorcismos audire. Benè quidem, si ad obsessos sermo dirigeretur: at ad dæmones inhabitantes destinatur: qui percipiunt exorcismos, & possunt vincula linguæ mutæ soluere, quàm ligauerunt.

Ut rationem, quare dæmones lunatici, surdi, ac muti difficilius ab obsessis pellantur inuestigemus, aliquot præmittenda sunt. *Primum* est, quædam dæmonia maiorem accipere potestatem supra energumenos, quàm alia; & hoc nõ prouenire ex maioribus viribus dæmonum inuadentium, tum, quia minimus dæmonum posset omnes homines subjugare: neque ex voluntate absoluta dæmonum: namq; sua est erga homines inuidia, & odium si pro voluntate sua, ac virium quæritate permitteretur debacchari, omne hominum genus funditus interemissent, vt annotauit Chryostomus super caput Mat. 17. Sed id prouenit ex Dei permissu, ac ordinatione prouidente, vt nunc maiorem, nunc minorem potestatem supra obsessos obtineat: quod manifestè apparet ex sanctissimi Iobi historia: Nam primo capite

exprimitur, quomodo sine Dei licentia nequiuit Iob molestare, & dumtaxat accepisse potestatem supra bona eius. Et in capite secundo Iob. habetur ampliorem esse facultatem concessam dicente Deo: Ecce in manu tua est, verumtamen animam illius serua, & egressus Sathan à facie Domini percussit Iob vlcere pessimo. Ecce quomodo ex Dei voluntate dæmones maiorem accipiunt potestatem.

Secundò præmittendum, pro quæritate potestatis, quàm dæmones in homines accipiunt, maior, atque minor vis in exorcizantibus ad ipsos ex hominibus pellendos necessaria est. Itaque vbi parua potestas dæmonibus collata est, parua potestate ac vi eijciuntur: at vbi magnam potestatem accepere, magna etiam vis in exorcizantibus necessaria est. Ac proinde ea dæmonia difficilius exeant ab obsessis, quæ supra ipsos maiorem acceperunt potestatem: Hoc dictum non aliunde probatur, nisi exemplo hominum se loco pellentium: & quia actiua passiuus proportionari necesse est.

Sed contra hoc notabile est argumentum. Virtus diuina à qua profligantur dæmonia, mediante hominum ministerio, quantumuis minima, potens est, omne genus dæmoniorum, etiam si supra energumenos magnam acceperint potestatem, profligare: ergo ad pellendos dæmones, qui supra obsessos acceperunt magnam potestatem, sufficit quæ-

Chrysof.

Iob. I.

qualiscuuque in exorcistis vis, ac virtus, eiectionis dæmoniorum, ac per consequens non difficilius quædam pelluntur, sed omnia æquè facile. *Antecedens probatur.* Quia sicut minimæ vires dæmonis infirmi possunt vires omnium hominum superare propter excellentiam naturæ Angelicæ supra humanam; sic etiam quælibet vis, ac virtus diuina superat omnem cuiusvis dæmonis, propter excellentiam naturæ diuinæ supra Angelicam.

Certè si inesset exorcistis virtus expulsiva dæmonum per modum habitus, aut potentie, argumentum haberet non mediocres vires: at verò cum virtus expulsiva dæmoniorum sit quid actualis: id est, motio diuina, qua mens eicientis dæmones eleuatur, vt sit instrumentum Dei pellentis: maior, & minor reperitur, secundum quod maior, & minor resistentia in dæmone habitante inuenitur: & ad pellendum dæmonem magis resistentem virtus diuina fortius mouet, & efficacius se attemperat actibus adiutorum: quos Deus vt instrumenta diuinæ virtutis assumit ad pellendos dæmones. Nec hoc est peculiare in virtute eiectionis dæmonum: sed reperitur in omnibus donis actualibus: nam maius prophetiæ donum accipit vnus propheta, quàm alter: quia Deus magis mouet mentem vnus, quàm alterius: & idem dico de gratia miraculorum, & sanitarum, & similibus.

His præmissis planum erit assignare causam, quare dæmones lunatici, surdi, ac muti difficilius expelluntur ab obsessis: videlicet, quia cum maiorem potestatem accipiant supra miseros obsessos, maior subinde vis requiritur in eos eicientibus. Maiorem autem potestatem, quàm cætera dæmonia accipere, non leuiter suadetur ex magna clade illata à dæmonibus his puero illi, de quo *Matth. 17. Marci, & Lucæ 9* nam allidebat eum dæmon, discerpebat, coniciebat in aquam, & ignem; interempturus certè, nisi à Deo cohiberetur, vt adnotauit *Diuus Chrysostr. Insuper fecerat surdum, ac mutum, quod extremæ subactionis, & miseræ indicium est.*

Quanta autem in eiciente requirebatur potestas, vel ipsa Iudæorum existimatio persuadet: quia Christi in his lunaticis, surdis, ac mutis dæmonibus eicientis potestatem, plus mirati sunt, ac acclamauerunt, quàm in quibuscumque alijs propulsandis: imò quàm in mortuorum ad vitam reuocatione. Postquàm Dominus mutum dæmonium eiecisset, & mutus locutus fuisset: inquit *Matth. capite nono: Admirata sunt turba dicentes: Nunquam sic apparuit in Israel: & capite duodecimo, cum iterum eiecisset dæmonium mutum: Nunquid (inquiunt) iste est filius David? Et Lucas capite nono asserit obstupuisse omnes in magnitudine Dei: postquam*

H 2 cura.

curauit lunaticum, cuius mentio fit Matthæi decimoleptimo: & tamen hic stupor ipsos non apprehendit: quando mortuos sulcibatur, neque in similes acclamationes proruperunt.

11 *Vltimò.* Desiderat animus scire quibus de causis ad dæmonia lunatica, surda, ac muta pellèda necessariū sit exorcizātem oratione, & ieiunio muniri: quod propius accedit ad nostrum intentum inquirens, de requisitis in exorcistās ad dæmones propulsandos, ne hominibus molesti sint. Et quidem fortassè posset quis dicere, verba Christi Domini de ieiunio, & oratione præmittendis ad propulsationem dæmoniorū lunaticorum, surdorum, ac mutorum esse intelligenda, non de necessitate, sed quia valdè conducunt ad omnia dæmonia eiicienda, sicut in primo asserto dicebamus. Sed qui sic interpretatur, refellitur à Marco dicente: *Hoc genus dæmoniorum in nullo potest eiici, nisi in oratione, & ieiunio.* Vbi absolute potestatem negat, nisi præcedentibus oratione, & ieiunio. Sanctius cum Caietano Matthæi 17. dicimus, nouit solus Iesus, quare hoc genus dæmoniorum exigit orationem, & ieiunium, vt egrediatur: & quidem secundum regulas generales, & attenta efficacia gratiæ miraculorum, sola vis eieciua dæmonum sufficit ad omnia dæmonia propulsanda: & fides, quæ est gratia gratis data, sufficit sine ieiunio, & oratione: at verò sicut est in

Caietan.

potestate Iesu conferre gratiam eiiciendi dæmonia, quibus voluerit, & denegare, quibus placuerit non dare: sic placuit illi non conferre eam gratiam, neque fidem miraculorum ad eiicendos dæmones lunaticos, surdos, ac mutos, nisi præcedentibus oratione, & ieiunio.

Dices. Cuius debet esse oratio, & ieiunium? adiurantium, an adiuratorum? Hoc non est certum apud sacre Scripturæ interpretes. Quidam aiunt ex parte adiuratorum: quidam ex parte adiurantium: mihi plus quàm probabile est, hæc postulari ex parte adiurantium: tum, quia in puero isto ferè infatuato à dæmone, hæc non desiderabantur: tum maxime, quia Apostolos eum dæmonem non eiecisse, tribuitur partim incredulitati ipsorum, partim defectui orationis, & ieiunij. Et idè docentur, quando simile genus dæmoniorum conarentur eiicere, debere eos oratione, ac ieiunio præcedentibus muniri.

12. Habemus igitur ex præcedentibus, gratiam miraculorum esse principium effectiuum, ac instrumentale, quo mediante Deus dæmonia fugat, ne molesti sint hominibus: fidem verò, virtutem Theologicam, ad eam recipiendam gratiam conducere, ac disponere: fidem autem, quæ gratia est, esse dispositionem proximam, & vltimam, ad quam infallibiliter sequitur eiectio dæmonum. At verò ieiunium, & oratio disponunt quidem ad eam gratiam, sed.

sed non ita proximè, vt fides : & ad quoddam genus dæmoniorum fugandum ex Christi Domini voluntate, necessaria sunt. Et hæc dicta sint de requisitis in exorcistis ad fugandum dæmones.

Annotatio ad sequentia.

CAusa formalis in respectu iuris per ordinem ad obiectum sumitur: cum ergo potestas abigendi dæmones verteretur in propulsandis malis, quæ dæmon intulit, aut conatur inferre, operæ præmium erit inuestigare, quæ sint ista mala. Et ideo sit:

DISPUTATIO X.

An ad omnia mala, quæ dæmones possunt inferre, propulsanda per adiurationem, sit in Ecclesia Christi potestas?

I. **E**T pro parte negativa arguitur primo. Quia dæmones variè, ac multipliciter homines ad peccandum tentant, & inducunt. Sed ad has tentationes vitandas non est medium ordinatum adiurare dæmones, ne tentent: ergo non est in Ecclesia potestas, vt dæmones adiurentur ad omne malum imminens ab eis propulsandum. *Minor patet, quia neminem fidelium legimus vsum fuisse adiurationibus ad vitandas dæmonum tentationes; sed fortiter repulsa, & resistentia ac crebris ad Deum suis precibus.*

Secundo. Continget quandoque

hominem infirmitatem pati à dæmone immiffam: & tunc non licet adiurare dæmonem, vt eam à nobis auferat: etenim procurare ab eo sanitatem, aut quodlibet obsequium recipere, pertinet ad inicitam cum eo societatem: quod non admittit Diuus Thomas in secunda conclus. ergo, *D. Thom. &c.* Idem argumentum fit de recuperatione famæ, aut pecuniarum à dæmone sublatarum.

In oppositum est illud Lucae de *Luca. 10.* cimo; *Ecce dedi vobis potestatem calcandi supra serpentes, & scorpiones, & super omnem virtutem inimici, & nihil vobis nocebit.* En promissio Christi Domini ad omnia mala propulsanda extenditur. Et ita interpretatur Diuus Thomas in secunda conclusione.

Pro decisione dico primo. Quotiescunque certis, aut probabilibus signis deprehenditur dæmones aliquod malum infligere hominibus, licitum est eos adiurare, præcipiendo in virtute nominis Christi, aut alicuius rei sacræ, ne homines vexent, cessentque à tali malorum inflictione. Probat. Nam ad hunc finem, liberandi scilicet miseros homines à dæmonum iniuria, collata est à Christo Domino potestas Ecclesie suæ, vt vidimus in testimonijs ex Euangelio sæpè citatis.

Dico secundo. Non est potestas in Ecclesia ad adiurandum dæmones, ne nos tentent. *Probat. Quia potestas hæc adiurandi dæmonia, non est data ad destruendum ordinem*